

Погранична С. О.

студентка 4-го курсу факультету адвокатури
Національного університету «Одеська юридична академія»

ЗАХИСТ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК ВИД АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Конституція України у ст. 59 закріпила право кожного на правову допомогу. Саме ця стаття Конституції проголошує існування одного з найважливіших правових інститутів - адвокатури, основним завданнями якої є забезпечення права на захист від обвинувачення та надання правової допомоги при вирішенні справ у судах та інших державних органах.

У будь-якій правовій державі адвокат має діяти не тільки в інтересах клієнта, а й в інтересах утвердження верховенства права в цілому, гарантування і дотримання прав людини.

Але чи є адвокатура дієвим гарантом захищеності кожної людини від не-правомірних посягань? І чи дійсно українські адвокати є високо професійними спеціалістами своєї галузі, здатними кваліфіковано захистити права громадян? Актуальність обраної теми зумовлена великою кількістю запитань, проблем, дебатів пов'язаних з діяльністю адвокатів в умовах переосмислення базових цінностей суспільством і побудови демократичної держави з соціальною спрямованістю.

Варто підкреслити, що в останні роки в Україні усе більшої гостроти набуває захист права інтелектуальної власності, оскільки масштаби порушення цих прав стрімко зростають. Основну масу правопорушень у цій сфері становить піратство, кіберзлочинність, порушення авторських та суміжних прав, порушення прав на знаки для товарів та послуг шляхом розповсюдження контрафактної продукції (імітація продукції, збут товарів під найменуванням чужої торгової марки), порушення прав на фірмове ім'я (комерційне найменування) та деякі інші порушення у сфері промислової власності.

З цих міркувань наслідком порушення права інтелектуальної власності та захисту від порушень присвячена низка норм як ЦК України, так і спеціального законодавства. Відомо, що порушення права інтелектуальної власності можливе як у формі дій (посягання на право інтелектуальної власності), бездіяльності (невизнання права інтелектуальної власності органами, через які у встановлених законом випадках має проводитися легітимація результатів інтелектуальної, творчої діяльності), так і у змішаній формі (невизнання права інтелектуальної власності з наступним незаконним використанням тим же суб'єктом результатів чужої інтелектуальної, творчої діяльності). Крім того, порушенням права інтелектуальної власності визнається також переміщення через митний кордон України товарів, щодо яких особою не подано заяву про сприяння захисту належних їй майнових прав на об'єкти права інтелектуальної власності.

У кожній справі про порушення прав інтелектуальної власності є потреба у спеціальних знаннях, вміннях та навичках. Важливо не тільки юридично грамотно оформити документи, а й виробити стратегію і тактику ведення процесу. Адже самостійно забезпечити весь комплекс цих робіт сам автор навряд чи буде в змозі. Як це не прикро, але у сучасних українських реаліях всі справи вирішують ті, у

чиїх руках більш спритні фахівці-юристи. Сьогодні високі професійні, етичні вимоги ставляться до адвоката для здійснення ним адвокатської діяльності згідно до вимог Закону України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність». У ньому розширено, в порівнянні з попереднім Законом «Про адвокатуру», коло професійних прав та обов'язків адвоката. Так, адвокат має право вчиняти будь-які дії, не заборонені законом, правилами адвокатської етики та договором про надання правової допомоги, необхідні для належного виконання договору про надання правової допомоги. Новими обов'язками адвоката зокрема стали: на вимогу клієнта надати звіт про виконання договору про надання правової допомоги; невідкладно повідомляти клієнта про виникнення конфлікту інтересів; дотримуватися правил адвокатської етики.

Можна з впевненістю стверджувати, що це суттєво впливає на рівень забезпечення захисту порушених прав інтелектуальної власності. Передусім хотілося б навести як приклад, використання авторських і суміжних прав у бізнесі. Якщо ви будете мати договір про надання правової допомоги, то перед підписанням договору про передання прав на певні об'єкти (або їх частину) інтелектуальної власності адвокат особисто перевірить наявність та обсяг прав у другій стороні, адже часто в таких договорах визначені далеко не всі істотні умови використання, або ж компанії прагнуть передати більше прав, аніж у них є, трапляється навіть таке, коли компанії передають права на об'єкти, що вже перейшли у суспільне надбання.

Вельми актуальними є справи про плагіат, які часто трапляються в адвокатській діяльності. Специфіка цих справ полягає у тому, що, на перший погляд, не завжди вдається встановити, чи має місце плагіат. Якщо аналізувати два тексти, то не завжди у справі можна дійти висновку про відтворення текстів, подекуди навіть дослівне. Але відповідь на запитання може дати експерт, який володіє відповідними знаннями. При цьому і суд не може знайти відповіді на деякі питання, що мають істотне значення для справи. Ці справи доволі є непростими. Звертатися до суду з безперспективним позовом жоден адвокат не порадить. Тому наперед варто знати, чи має місце плагіат. Водночас лише клієнт визначає, чи звертатися йому до суду. Але для того, щоб довести свою позицію, разом з іншими доказами часто необхідно надавати висновки компетентних спеціалістів, експертів. Отже, у процесі підготовки слід комплексно підходити до формування лінії захисту і звертатися до фахівців інших галузей. Важливо також, щоб в матеріалах справи був висновок судової експертизи, яку може призначити суд, тоді такий доказ має велике значення.

Дискусійним також є питання про юридичну перспективу справи як елементу правової позиції, яку не можна повністю ігнорувати, а необхідно враховувати при прийнятті доручення клієнта. При несприятливій перспективі адвокат обов'язково має довести до відома клієнта свої неупереджені думки щодо вірогідності досягнення успіху в ній, зазначивши при цьому слабкі місця в позиції клієнта з тим, щоб останній міг остаточно визначитись і прийняти рішення - чи варто порушувати дану справу в суді. Якщо клієнт все ж визнає за необхідне її порушити, адвокат вправі прийняти його доручення.

Аналогічно має діяти він і при відсутності допустимих доказів у справі про порушення прав інтелектуальної власності.

Отже, захист прав інтелектуальної власності як вид адвокатської діяльності, полягає в забезпеченні захисту прав, свобод і законних інтересів клієнта.